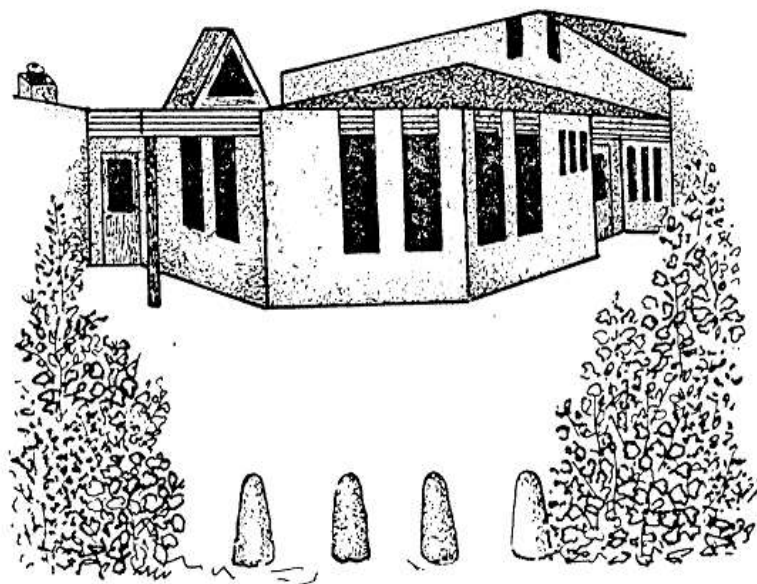

't KRUISPUNT

50 JAAR

't Kruispunt

1971 - 2021

Werkgroep Publiciteit
2klank.redactie@pggweb.nl

Tekst: dhr. J van der Veer
Illustratie: dhr. H. Duine
Kopijadres: dhr. J. M. de Feijter
Rozelaar 4
5664 XT Geldrop

We hebben wat te vieren dit jaar!

Het Kruispunt bestond in augustus 2021 50 jaar en daar wilde de kerkenraad aandacht aan geven. Aan dhr Jaap van der Veer werd gevraagd om eens in het archief te kijken of er wat over de aanloop naar en de bouw van de kerk te vinden was.

Door nijver speurwerk en geduld en veel tijd heeft Jaap de ontstaangeschiedenis achterhaald en beschreven. In het hierna volgende vindt u de resultaten van zijn inspanningen.

Heel veel dank Jaap!

Hoofdstuk 1

De tekst op de gevelsteen komt uit Psalm 24, het eerste vers: Des Heren is de aarde en haar volheid, de wereld en die daarop wonen (vertaling NBG51).

Toevallig (?) heeft Piet Beishuizen deze psalm besproken in het vorige nummer van 2KLANK.

Afdrukken van foto's in ons kerkblad zijn niet altijd even duidelijk. Kijk voor een beter beeld daarom op de website pggweb.nl.

Ook het artikel van Piet Beishuizen is daar te lezen.

Hoofdstuk 2

In januari schreef ik een stukje over de gevelsteen van 't Kruispunt die als datum 21-08-1971 draagt: het gebouw bestaat dus 50 jaar.

De vraag was wie zich het in metselen nog kon herinneren. Helaas, geen reacties!

Ik ben zelf in december 1970 in Geldrop komen wonen en heb alleen een vage herinnering aan een gemeenteavond waar ds. Aalbers vertelde over de bouwplannen.

Gelukkig hebben we een archief en Jan van der Noord is daar de beheerder van. Alles wat ooit op papier is gezet wordt bewaard in ordners en dozen. Samen met Jan in de kasten gedoken en om te beginnen een stapel kerkbladen gekozen. Ik lees jaargang 1971: hoe werden de gemeenteleden op de hoogte gehouden van het bouwproces?

6 februari 1971: Er is een uitnodiging voor een gemeentevergadering op 17 februari, om 20.00 uur in de Goede Herderkerk (dit is dus mijn 'vage herinnering'!). Onderwerp 'Bouw tweede kerkcentrum in Geldrop', belegd door de kerkenraad Gereformeerd, maar toegankelijk voor alle leden van de Evangelische Kerkengemeenschap. (NB. We zitten al in het federatie-tijdperk.) Men kan de tekeningen met de laatste wijzigingen bekijken en een maquette. Na afloop staat er een vergadering gepland van de kerkenraad GK met als enige punt: het machtigen van de bouwcommissie om tot aanbesteden over te gaan. Dat moet namelijk vóór 1 maart afgerond zijn, in verband met de subsidie.

6 maart: Een verslag van die avond door scriba Auwerda (GK).

Hij begint met een beetje raar beeld maar wel duidelijk: 'De kogel is door de kerk'.

Vanuit de goed bezochte vergadering zijn er 'geen overwegende bezwaren ingebracht'. De bouwcommissie, onder andere dhr. Boter, gaf toelichting op de plannen. Gesteld werd dat voldaan was aan de opdracht: 'het moet mooi zijn, maar mag geen geld kosten'.

In de discussie daarna bleek wel dat ZWO nog steeds bezwaren heeft tegen het hele project. 'De commissie acht het centrum overbodig, ziet de 2% van het kerkelijk budget voor ontwikkelingssamenwerking in gevaar komen en vindt het onverantwoord een half miljoen te investeren als er nog christenen zijn die geen dak boven hun hoofd hebben'.

Ds. Aalbers zet de motieven voor het bouwen van dit centrum nog eens uiteen. 'Met deze investering zijn we beslist nog niet aan het einde van onze financiële krachten, het centrum is nodig gezien de groei van de gemeente in Geldrop, er moet nu gebouwd worden om volledig van subsidiemogelijkheden te kunnen profiteren, het nu te bouwen centrum is beter dan de nu ter beschikking staande accommodatie geschikt voor het samenkomen van de gemeente in velerlei vormen en het kan zo positief

gebruikt worden, ook in breder verband in Geldrop'.

Als alles goed gaat zal de bouw in april starten en 10 maanden duren. De locatie is hoek Wiekslag-Slachthuisstraat.

24 april: Een bericht over de voortgang rond de bouw van het tweede kerkelijk ontmoetingscentrum.

- De formulieren voor de subsidie zijn opgestuurd naar Den Haag
- De opbrengst van de eenmalige kerkbouwactie (175 gezinnen bezocht) is ongeveer 35.000 gulden. Streefbedrag was weliswaar 38.000 (maar toch niet slecht).
- Begin april is het terrein uitgezet door architect (werkgroep 4-architecten Samenwerking NV Eindhoven) en aannemer (NV Bouwbedrijf Brabant Oost). Nu is men met graafwerk begonnen.
- Veel details in het interieur vergen nog aandacht: meubilair, orgel, aankleding.

19 juni: De bouwcommissie organiseert een open dag op zaterdag 26 juni om te laten zien hoe de bouw (aan de Wiekslag, naast het politiebureau) vordert.

21 augustus: Uitnodiging om aanwezig te zijn bij de eerste steenlegging voor het tweede protestantse kerkcentrum aan de Wiekslag in Geldrop, op zaterdag 21 augustus om 16.00 uur.

'De steenlegging wordt verricht door de heer F.W.H. Schreij. Na afloop wordt er koffie geserveerd en is er gelegenheid de bouw te bezichtigen'.

4 september: Ds. Aalbers blikt terug op de steenlegging.

'Het was bijzonder prettig dat onze beminde koster Schreij het genoegen te beurt mocht vallen om op 21 augustus een gedenksteen te metselen in het tweede kerkcentrum dat in aanbouw is aan de Wiekslag.

Leuk dat in de persoon van Schreij verleden en toekomst belichaamd werden: een van onze oudste parochianen bij de bouw van een huis voor vandaag en morgen'.

Hij reageert ontstemd op een uitdrukking in een regionaal advertentieblad dat sprak van een 'gereformeerd verenigingsgebouw'. Het is een huis voor onze gefedereerde kerken en niet minder voor de gemeenschap.

16 oktober: Uitnodiging om op zaterdag 30 oktober te komen kijken naar de voortgang van de bouw, het vordert snel. De bouwcommissie is aanwezig om informatie te geven. Er is nog geen definitief voorstel voor de naam van het centrum, ter plaatse kan men suggesties noteren.

TWEEKLANK

Mededelingenblad
der Hervormde Gemeente
Geldrop- Tivoli en de
Gereformeerde Kerk van Geldrop

jaargang 4, nr.10. 11 december 1971

KERKDIENTEN

GOEDE HERDERKERK GELDROP

zondag 12 december	9.00u : ds B.J.Aalbers	H.Avonddmaal
	10.30u : idem	H.Avonddmaal
	19.00u : ds D.Bouman	H.Avonddmaal
zondag 19 december	<u>geen dienst</u>	
vrijdag 24 december	<u>23.00u</u> : Kerstzangdienst (D.Bouman)	
zaterdag 25 december	<u>10.45u</u> : ds D.Bouman	
zondag 26 december	10.30u : ds B.J.Aalbers	

Kerk Wiekslag

zondag 19 december	9.00u : ds B.J.Aalbers	} ds D.Bouman
	10.30u : ds D.Bouman	
	19.00u : ds B.J.Aalbers	
zaterdag 25 december	<u>9.30u</u> : ds D.Bouman	
zondag 26 december	19.00u : ds B.J.Aalbers	

TIVOLI

zondag 12 december	10.30u : ds D.Bouman	H.Avonddmaal
zondag 19 december	<u>geen dienst</u>	
vrijdag 24 december	<u>22.00u</u> : Kerstzangdienst (Aalbers)	
zaterdag 25 december	10.30u : ds B.J.Aalbers	
zondag 26 december	10.30u : ds D.Bouman	

30 oktober: Ds. Aalbers verwijst ook nog even naar het te bezichtigen tweede kerkcentrum:

‘Het is goed dat u eens komt kijken hoezeer dit een andere ruimte is dan die welke we samen al hebben in de Goede Herderkerk. Dat andere karakter zullen we ook moeten benutten: mijns inziens van meet af aan. Daarom is goed dat u NU komt kijken en meedenkt welke aspecten van het samen-gemeente-zijn in dit type gebouw tot zijn recht kan komen.

Deze voorziening draagt ook in geestelijk opzicht een aanvullend, een completerend karakter: echt exploiteren dus’.

27 november: De oppasdienst vraagt alvast speelgoed, een van de zaaltjes in het nieuwe kerkcentrum zal elke morgendienst gebruikt worden als kindercrèche.

11 december: De aankondiging van de opening!

De opening is tweeledig gedacht: een ‘wereldlijke’ en een ‘kerkelijke opening’, zoiets als een huwelijksluiting ‘voor de wet en één voor de kerk’.

Zaterdag 18 december is dan de officiële opening in de Geldropse gemeenschap. ‘Daaraan wordt ruime bekendheid gegeven en daarvoor worden velen uitgenodigd. Het is namelijk de bedoeling dat het gebouw een plaats zal innemen in de gehele Geldropse samenleving, waartoe het zich ook bijzonder goed leent’.

10.15 uur – de kerk gaat open, bezichtiging, koffie in de hal.

11.00 uur – de kerkzaal wordt geopend, overdracht van de kerk door de bouwcommissie aan de kerkenraad, toespraken.

12.30 uur – receptie van kerkenraad en bouwcommissie.

‘s Middags zal er van 3 tot 5 uur ‘open huis’ zijn voor iedereen die het kerkgebouw wil leren kennen. In de hal zal thee worden aangeboden.

Zondag 19 december worden de eerste kerkdiensten gehouden.

24 december: Dhr. Mooiweer, lid van de bouwcommissie, geeft een impressie van de opening. Een bevrijdend gevoel dat de taak er op zit, een voortreffelijk volgens plan verlopen opening en veel positieve reacties op het gebouw.

De wordingsgeschiedenis van ons kerkgebouw is nu, hoop ik, wat duidelijker geworden.

In ieder geval weten we wie de gedenksteen heeft geplaatst. In het kerkblad van 8 januari 1972 zie ik de nieuwe naam verschijnen: Ontmoetingscentrum ‘t Kruispunt. Komt een beetje uit de lucht vallen, heb (nog) geen tekst met toelichting daarover gevonden. Nieuwe vraag is dus: wie heeft de naam ‘t Kruispunt bedacht?

Hoofdstuk 3

Ik ga verder terug in de tijd, wil meer weten over hoe de plannen voor kerkbouw zijn ontstaan en lees vanaf 24 augustus 1968 in Tweeklank, het eerste nummer van het gemeenschappelijke mededelingenblad van Gereformeerden en Hervormden in Geldrop. Ds. Aalbers en ds. van Dam schrijven in het voorwoord: 'De oorspronkelijke titel Duet leek teveel op het woord Duel en op een zeker merk nylons. We zijn samen op weg maar hoeven daarbij geen nylons te dragen'.

5 oktober 1968: Ds. Aalbers doet verslag van zaken uit de kerkenraadsvergadering. Hij meldt dat de Commissie van Beheer (GK) een bouwfonds geopend heeft voor eventuele toekomstige kerkbouw. De bouwcommissie oriënteert zich nog alleen maar over een terrein bij de burgerlijke gemeente en pleegt overleg met andere instellingen die mogelijk ook iets moeten bouwen zodat kan worden nagegaan welke samenwerkingsvormen er zijn. 'Zonder raadpleging van u als gemeente worden er geen opdrachten gegeven voor het bouwen van wat dan ook'. Er zit trouwens ook iemand namens de hervormden in de bouwcommissie. Het gemeentebestuur van Geldrop heeft door de provincie een rapport laten opstellen over de aanwezige ruimten en de behoefte aan nieuwe. Ds. Aalbers hoopt dat 'onze kerkelijke gemeenten ook een bijdrage aan de gemeenschapsvorming zullen kunnen leveren'. Hij was in september bij de opening van de nieuwe school De Morgenster: 'Als je dan de fraaie ontmoetingsruimte of aula van zo'n gebouw ziet vraag je je al gauw af of zulk soort ruimten ook niet geschikt zijn voor kerkelijke erediensten'.

24 mei 1969: De kerkenraad (GK) gaat praten met de bouwcommissie, zal het verzamelde materiaal samenvatten en aan de gemeente aanbieden. In september volgen dan enkele avonden, waarop de nota over alle aspecten van de kerkbouw ter discussie staat. Pas dan zal er beslist worden wat er moet gebeuren.

4 oktober: Uit de rubriek van ds. Aalbers: 'Over de (intern) al veel besproken en niet onschuldige kwestie van verdere kerkbouw in onze gemeenten zal na 6 oktober een stuk uitgaan van de kerkenraden'.

29 november: Uit de hervormde kerkenraadsvergadering. 'Nogmaals werd de situatie rondom de kerkbouw (waarvoor de uiteindelijke beslissing bij de Ger. kerkenraad blijft) besproken, waarna over de wenselijkheid van kerkbouw nu gestemd werd. Het bleek dat 7 leden voor, 2 tegen nu zijn, terwijl 2 Geldropse en 7 Tivoliaanse leden zich van stemming onthielden.

10 januari 1970: Ds. Aalbers en scriba Auwerda GK publiceren een brief van december 1969 in Tweeklank waarin verwezen wordt naar de in oktober toegestuurde nota over de bouw van een tweede protestants kerkcentrum in Geldrop. De gemeente heeft twee avonden (23 en 29 okt) gelegenheid gehad hierop te reageren. De aanwezigen konden een kort vragenlijstje invullen dat daarna ook aan de afwezigen is toegestuurd.

Graag had men meer tijd gehad om alle kanten van de zaak nog eens te bezien maar er moet een beslissing genomen worden: aanbesteding moet vóór 1 maart 1971 rond zijn, ander geen subsidie van de overheid.

Twee aspecten uit de gevoerde discussie springen eruit. De financiële kant behoeft geen bezwaar te zijn. En een meerderheid van de gemeente is voor het stichten van een eigen gebouw. Voor noodoplossingen werd niet zoveel gevoeld.

De hervormde kerkvoogdij is ook positief. De Commissie van Beheer heeft de variant van later bouwen, bijvoorbeeld tegen 1975, nog eens bekeken. De kosten zouden dan echter groter worden mede door het wegvallen van de subsidie.

Na dit alles is de kerkenraad ondanks zijn vroegere aarzeling nu van mening dat toch de bouw van een tweede centrum gerealiseerd moet worden. Aan de bouwcommissie is daarom gevraagd de taak weer op te vatten en met een verder omschreven plan te komen. Aandachtspunten:

- nog eens nagaan bij overheid en andere instellingen of samenwerking mogelijk is
- flexibele ruimte scheppen voor allerlei bijeenkomsten
- aanvulling op wat wij al in de Goede Herderkerk hebben
- geen specifieke eisen voor jeugdwerk nodig (hebben recent een houten barak gekregen)
- het betrachten van grote soberheid

Vragenlijst ingevuld door 136 leden van de Gereformeerde Kerk

1. Moet er nu beslist worden voor de bouw van een 2^e prot. kerkcentrum?

Ja = 69, Nee = 46, kan ik niet beoordelen = 21

2. Als er nu niet wordt beslist voor bouwen en er een derde morgendienst nodig blijkt te zijn, waar geeft u dan de voorkeur aan?

- het huren van geschikte ruimte = 48
- het houden van 3 morgendiensten in GH-kerk = 49
- bouwen van een noodkerk = 15
- blanco = 24

3. Is de afstand tot de Goede Herderkerk een bezwaar voor u?

Ja = 5, Nee = 129, blanco = 2

4. Hebt u de nota kerkbouw gelezen?

Ja = 115, Nee = 5, blanco = 4, alleen ingezien = 12

Door hervormde leden op de avonden werden 19 formulieren ingeleverd.

Op vraag 1 was het Ja = 9, Nee = 8, kan ik niet beoordelen = 2

En hierna komen we weer in februari 1971, de gemeenteavond waar de beslissing valt om tot aanbesteden over te gaan, zie vorig artikel.

De communicatie over de eerste fase van de plannen bevat niet veel details.

Wat stond er bijvoorbeeld nu precies in 'de nota'? Daarvoor moet ik verder het archief induiken.

En ja, het lezen in die oude kerkbladen werkt verslavend!

Zoekend naar woorden als 'nieuw kerkgebouw' komen er ook allerlei ander zaken langs.

De organisatie rondom Tweeklank bijvoorbeeld. Kopij moet aangeleverd worden bij een van de predikanten en die schrijven 'veertiendaagse brieven'.

Die voor een deel gevuld zijn met geboortes, huwelijken, binnengekomen gezinnen, verhuizingen en zo. Want een aparte ledenadministratie zoals we nu kennen met de rubriek 'Personalialia' was er nog niet. Ook kerkverlaters worden bij name genoemd, dat publiceren we tegenwoordig niet meer.

En zeker niet met een uitdrukking die ik een aantal malen aantrof: 'de familie X heeft zich af laten schrijven'.

Hoofdstuk 4

Bron is deze keer een ordner met verslagen van de verenigde kerkenraden 1967-1984.

We richten ons op de plannen die de Bouwcommissie in augustus 1969 voorlegt aan de gereformeerde kerkenraad, het zogenaamde 'praatpapier kerkbouw'.

Men verwacht een snelle groei van het aantal gemeenteleden, de Goede Herderkerk, waar de gereformeerden ook gebruik van maken, heeft dan onvoldoende capaciteit.

We concentreren ons op twee punten: is het nodig (aantallen) en is het haalbaar (financiën).

Prognose van de groei in Geldrop

Men baseert zich op cijfers van de overheid van oktober 1967, zoals die ook gebruikt worden voor de planning van de lagere scholen.

Totaal aantal inwoners	20.288	
Hervormd	1.519	(7,5%)
Gereformeerd	587	(2,9%)

Planning

Binnen 10 jaar: Coevering, 3800 woningen, 15.200 inwoners (bij 4 per gezin).

Na 10 jaar: Gijzenrooi, 4060 woningen, 16.240 inwoners.

Men schat het aantal gereformeerden in de Coevering over 10 jaar op ongeveer 350 personen. Na voltooiën van die wijk betekent dat voor heel Geldrop zo'n 1000 gereformeerden.

Een alternatieve methode van extrapoleren van de groeicijfers 1956-1968 levert een vergelijkbaar aantal op.

Kerkbezetting

Het aantal kerkgangers is steeds vrij nauwkeurig bijgehouden. In 1967 was in de ochtenddienst 40% van de gereformeerden aanwezig. Dit percentage kan toenemen maar 50% zullen we wel niet halen. Dus voor GK is in 1978 ruimte vereist voor ongeveer 450 personen. Dat betekent twee volle ochtenddiensten. NB. De Goede Herderkerk kan nominaal 225 en maximaal 300 herbergen. Per jaar zijn er zowel bij HG als GK zo'n 10 diensten met meer dan 300 kerkgangers.

De verwachting is dat HG door de Coevering een vrijwel even grote uitbreiding zal ondergaan als GK dus dat zij ook tegen 1978 een dubbele bezetting wat betreft aantal kerkbezoekers zullen hebben.

Conclusie: Over 10 jaar is zeker een derde ochtenddienst noodzakelijk, misschien zelfs een vierde.

Financiën

De bouwcommissie heeft overleg gehad met het landelijke bureau Kerkopbouw in Utrecht.

Daaruit is gebleken dat een kerkcentrum zoals wij willen voor 500.000 gulden te realiseren moet zijn. De Commissie van Beheer is gevraagd naar de financiële gevolgen van een dergelijke investering.

Bouwfonds: Eindhoven heeft bij de afsplitsing van Geldrop 40.000 gulden in het fonds gestort en heeft toegezegd nogmaals 40.000 gulden te geven als we vóór 1980 gaan bouwen. We hebben zelf ook al gespaard, zodat we in 1971 over 128.000 gulden kunnen beschikken.

Subsidie: Van de overheid (Stichting Steun Kerkbouw) kan een subsidie van 160.000 gulden worden verkregen (mits de gunning voor 1 maart 1971 plaatsvindt).

Lening: Te lenen blijft dan 212.000 gulden.

Rente en aflossing: Daar moet 24.000 gulden per jaar voor gereserveerd

worden Exploitatie: Geschat wordt dat daar 10.000 gulden per jaar voor nodig is.

Conclusie: Nog veel is onzeker, het lijkt haalbaar, maar het is wel duidelijk dat de vrijwillige bijdragen flink hoger moeten worden om de stijging in de exploitatiekosten na de bouw op te kunnen vangen.

Het praatpapier van de Bouwcommissie wordt door het moderamen van HG en GK omgezet tot een nota (1 september 1969) die aan de gemeentelieden zal worden gestuurd als input voor de te houden gemeenteavonden in oktober 1969.

Toegevoegd zijn echter hoofdstukken over alternatieven, onzekerheden en overwegingen om op dit moment NIET over te gaan tot het verlenen van een opdracht voor kerkbouw. Een negatief advies dus! Het valt de Bouwcommissie rauw op het dak, ze had uit alle gesprekken een positief gevoel overgehouden. Nu dient zij op 19 september haar ontslag in. Dat vindt de kerkenraad dan weer jammer en vraagt de commissieleden om in ieder geval toch aanwezig te zijn bij de gemeenteavonden.

Een aantal overwegingen om nog niet te bouwen.

- De noodzaak een beslissing te nemen komt eenzijdig voort uit het aflopen van de subsidieregeling. Zonder dit gegeven zou de kerkenraad nog diverse punten nader willen uitzoeken.
- Samen bouwen met anderen is (nog) niet gelukt maar er loopt een onderzoek van de burgerlijke gemeente naar de behoefte voor sociale ruimte.
- Er zijn nog uitbreidingsmogelijkheden (weliswaar beperkt) voor de Goede Herderkerk,
- Drie diensten op zondagmorgen zou ook nog kunnen: kwart voor negen, tien uur, kwart over elf.
- Een dienst op zaterdagavond houden zou voor spreiding van het aanbod kunnen zorgen, zie succes van RK-parochies.
- Een noodgebouw plaatsen kan ook een goede optie zijn.
- Of (tijdelijk) huren van een ruimte, bijvoorbeeld een aula van een school.
- Bij de rubriek financiën is de kwestie van afwegen van prioriteiten nog buiten beschouwing gebleven. Door geld in een gebouw te steken is het niet meer beschikbaar voor andere activiteiten.
- De ontwikkeling van het gehele kerkelijk leven is onzeker: dalend kerkbezoek, de massale kerkdienst wordt wellicht één van de vele vormen van kerkzijn, die dan slechts door een deel van de gemeente wordt bijgewoond. De prognose van aantal personen zal wel kloppen maar de 'kwaliteit' van mensen nu en in de toekomst is moeilijker te duiden. De predikanten bespeuren eigenlijk al een teruglopende meelevendheid.

Ondanks deze kritische punten kantelt het beeld na de raadpleging van de gemeente, de meerderheid is vóór bouwen en de kerkenraad gaat daarin mee. De Bouwcommissie maakt een doorstart, werkt de plannen uit en het tweede kerkcentrum wordt gerealiseerd.

We zijn nu 50 jaar, twee generaties, verder. Met name het aspect van afnemend kerkelijk leven / kerkbezoek hebben we ook in Geldrop allemaal meegemaakt. Vaak pijnlijk, ik noem maar even het afscheid van de Goede Herderkerk in 1992.

Een vraag destijds bij de bouwplannen, hoe en met wie kunnen we samenwerken, keert terug. De werkgroep Toekomst is er mee bezig. Helaas nu geen stijgende maar dalende lijnen in de grafieken.

Blijft het feit dat we al 50 jaar plezier gehad hebben van ons Kruispunt, en naar we hopen, nog vele jaren!

We hebben het verbouwd om het nog beter te maken. Bij het open stellen voor kerkelijk werk en voor veel andere activiteiten 'van buiten' hebben beheerders en vrijwilligers een grote rol gespeeld. Zijn er gebeurtenissen in 't Kruispunt geweest waar u goede herinneringen aan hebt?

Hoofdstuk 5

Nu twee archiefdozen meegenomen van de leden van de bouwcommissie. Ongeordend stond erbij. Tekeningen, heel veel bonnetjes en rekeningen van de architecten en de bouwers, begrotingen, herziene begrotingen, communicatie met kerkenraad en burgerlijke gemeente, krantenknipsels, veel dubbel. Ik heb er voor u een paar dingen uitgelicht.

Naam

Bijvoorbeeld antwoord op de vraag hoe de naam van ons kerkgebouw gekozen is.

Op de open dag in oktober 1971 lag er een papier met de vraag: 'Welke naam suggereert u voor dit centrum?'. Genoteerd werden: Een vaste burcht, Huis voor iedereen, Kerk van de vrede, De Hoeksteen, De feestende kerk, Hebron, Oase, De schaapskooi, Het leerhuis, De oester. Deze en andere ingezonden namen zijn gewogen en afgefallen.

Ds. Aalbers had in een gesprek met het Eindhovens Dagblad als mogelijke naam 'De Sneeuw balk' genoemd. Zo heette een rijtje huizen op de plek waar nu de kerk staat, een historische naam dus. Maar daar kwam nogal wat protest tegen. Men vond het geen enkele relatie met bijbel en evangelie hebben. En de naam van een kerkgebouw is tenslotte zo iets als een visitekaartje.

In een brief van 14 december 1971 (vlak voor de opening van het gebouw dus) reageert ds. Aalbers op de kritiek.

Hij noemt een nieuwe suggestie van dhr. Boter, voorzitter van de bouwcommissie: 'De Wijde Mantel'. Dat is de naam van een schelp en sluit aan bij de vorm van het gebouw.

Dhr. Vermeulen uit Mierlo stuurde nog drie namen: Ichtus (vis), Sjaloom (vrede) en 't Kruispunt.

Ds. Aalbers vindt 'De Wijde Mantel' (der liefde, enz.) en 't Kruispunt beide goed maar geeft uiteindelijk de voorkeur aan 'Ontmoetingscentrum 't Kruispunt'.

Citaat: 'Bij de KRO is een rubriek Kruispunt van mensen en meningen. Nu dat wil het gebouw voor het dorp en gemeente, maar de dubbele bodem is dat de gemeente elkaar treft bij HET Kruis.

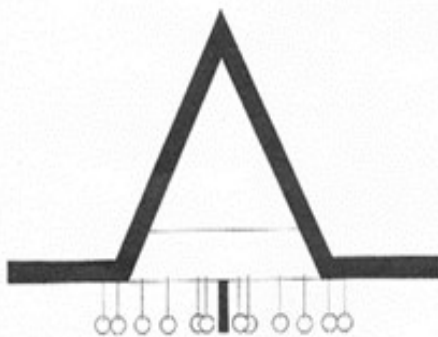
Ik doe er dan meteen de suggestie bij de zalen van het gebouw ook allemaal een naam te geven (i.p.v. zaal 1, 2, 3, enz.) en daarbij kunnen we dan putten uit de andere namen. Grote zaal: De Wijde Mantel, catechisatiekamer: Leerhuis,

jeugdkerkzaal: Sjaloom- of vredeszaal of die juist de naam Sneeuw balk te geven, kerkenraadskamer kan dan Sjaloomzaal heten, kindercrèche: De Schelp.' En zo is het gekomen, met een paar wijzigingen in de zaalnamen. De naam Wiekslag, de naam van de straat die later Laan der vier Heemskinderen is gaan heten, kwam erbij en de naam Sneeuw balk ging naar de domineeskamer. Dat ds. Aalbers liever een historische naam wilde heeft denk ik te maken met de wens om het gebouw ruim beschikbaar te stellen voor de hele Geldropse samenleving. Een 'echte' kerknaam zou dan misschien een drempel kunnen vormen.

Niet alleen voor het kerkelijk leven bedoeld, dat blijkt vanaf het begin. Op 1 januari is er al een nieuwjaarsreceptie van de gemeente en de gemeenteraad gaat er vergaderen.

Daklicht

Zoals gewoonlijk komen er na een eerste bouwontwerp wijzigingen. Dat heeft te maken met wensen van de gebruikers, soms met kosten. Een van de dingen die mij opviel was het daklicht boven de hal. Dat zou eerst een standaard ronde lichtkoepel worden maar de architect heeft later een ander ontwerp gemaakt. Een soort puntdakje met glas aan de zijkanten. Het springt er letterlijk uit. We hebben geen kerktoren maar ik fantaseer altijd dat dit er de top van zou kunnen zijn. Aan het plafond een lichtcirkel met glazen bollen, het vormt een soort ontmoetingsplek. Voor mij is dit een leuk detail van het gebouw. Wat springt er voor u uit aan of in 't Kruispunt?

Grond

Om de prijs van de grond (35 gulden per m²) te drukken wordt met de gemeente afgesproken dat we niet de hele kavel zullen betalen maar alleen de bebouwde oppervlakte plus een meter vanaf de buitenmuren (en het pad van straat naar voordeur). Dus het groen rondom de kerk is van de gemeente.

Inventaris

Van koffielepeltjes en kurketrekker tot tafels en stoelen, er is heel veel nodig. Stoelen: er worden 500 stuks gekocht waarvan 300 met hoes, resp. 35 en 55 gulden. Weet u dat nog, die groene hoezen in de kerkzaal? Zat net een tikje beter vergeleken met de standaard grijze kunststof. De hoezen hebben het lang volgehouden maar op een gegeven moment waren ze versleten. We hebben nog geprobeerd om als vervanging zelf hoezen te maken maar dat was geen succes. Nu hebben we fijne stoelen met armleuningen in de kerkzaal, totaal 150 stuks. Nou ja, nu vanwege coronatijd maar 50 ...

Ik vond nog de presentielijst van de vergadering in februari 1971 waar de definitieve beslissing om te gaan bouwen valt. Lees ook onze namen, mijn vrouw en ik waren er ook bij!

Leuk spul zo'n archief.

Hoofdstuk 6

Nieuwe informatie over de gedenksteen! We weten al dat kosten Schreij die op 21 augustus 1971 geplaatst heeft maar de voorgeschiedenis/ontwerp was nog duister.

Er blijkt een heuse commissie ingesteld te zijn voor deze gebeurtenis. In de kerkenraad van mei 1971 is aan enkele personen gevraagd om advies te geven. De dames R. Bosma, L. Poot en de heer H.J. Zoethout rapporteren een maand later hun ideeën. Zij schrijven dat zij contact gehad hebben met andere mensen en met enkele instanties. Dus één persoon aanwijzen als 'bedenker' gaat in ieder geval niet lukken.

Opschrift:

- symbool, bijvoorbeeld aardbol met daarop een kruis, eventueel voorzien van een tekstaanduiding, bijvoorbeeld Ps. 24, vs. 1
- vermelding van datum steenlegging
- géén vermelding van naam steenlegger

Vorm en materiaal: overleg gewenst via bouwcommissie met aannemer en/of architect

Wie verricht de steenlegging: voorstel dhr. Schreij

Datum: advies zaterdag 21 augustus 's middags

De commissie stelt ook voor de ceremonie te combineren met de mogelijkheid om de bouw te bezichtigen. Tegen die tijd zal het centrum 'onderdak' zijn en kan een en ander 'binnenshuis' plaatsvinden.

U herkent natuurlijk al een aantal elementen van de gedenksteen die daadwerkelijk uitgevoerd zijn.

Op mijn papier met het advies staan nog een paar potloodkrabbels bij symbool: 'of duif (met kop naar beneden)'.

Er werd tijdens de bouw regelmatig overlegd tussen aannemer, architect en opdrachtgevers. Men vergaderde dan op de bouwplaats of in Het Groen Koffiehuis.

Ik lees in het besprekingsverslag van 4 augustus 1971:

'Het ontwerp van de steen met tekst is op halve ware grootte aanwezig en wordt goedgekeurd. De architect kan deze steen bestellen in uitvoering gefrijnd hardsteen met geschuurde opliggende letters. De kosten van de steen, ad f. 600 netto ex BTW, worden akkoord bevonden door de opdrachtgever,

verrekening zal plaatsvinden via opvoering in het weekrapport. De steen is vóór 21-08-1971 op het werk.'

En dat is dus gelukt. Het symbool is de duif geworden, wat betreft de kop, controleer dat zelf maar even ...

De heer Zoethout is blijkbaar ook betrokken geweest bij de uitvoering van de ceremonie, De aanwezigen kregen koffie en zo, de rekening van 31,45 gulden wordt naar hem gestuurd.

Toen de bouw van ons prachtige kerkelijk centrum min of meer klaar was, bood de dhr. Boter, voorzitter van de bouwcommissie, een aantal mensen als blijk van dank voor de medewerking een etentje aan. Dat waren de heren J.H. Luiten en P. van Wetten van Architectenbureau Werkgroep 4 en de uitvoerders van aannemer Brabant Oost, de heren Boon, van Dun en Fuchs.

En uiteraard waren de leden van de bouwcommissie H. Mooiweer, J, van Houwelingen en

Jac.J. Ruissen ook uitgenodigd.

Het maakt voor mij duidelijk dat een dergelijk groot project alleen slaagt als je goed samenwerkt met alle disciplines en ieders bijdrage is belangrijk. Het is trouwens wel zo dat J.H. Luiten te boek staat als 'de' architect.

Het etentje was op 1 december 1971 in Hotel Barendsma in Heeze. Inderdaad, Kapelstraat 48, ik heb net gelezen dat men het gebouw wil afbreken. Moeten we nog protesteren gezien deze 'historische band met 't Kruispunt'?

Hoofdstuk 7

Mw. Post uit Apeldoorn stuurde een reactie. Zij heeft met haar man Harry de Jonge en gezin jaren in Geldrop gewoond. Harry kwam bij de Commissie van Beheer en dacht mee met het bouwen van 't Kruispunt. Zij herinnert zich een avond toen hij thuiskwam met een verhaal over een daklicht wat Henk Boter graag op 't Kruispunt wilde hebben. De mensen van Beheer vonden dat het te duur werd. Maar Boter zette door en het kwam er toch. Het kreeg een beetje spottend de naam 'het torentje van Boter' en nog wat andere termen, mannen onder elkaar ... Ik beschouw het nu als een ere naam. Dus waar drinken we na de kerkdienst koffie? Bij het torentje van Boter!

Er zijn nog twee gebeurtenissen waar ik iets over wil vertellen. Dat is de verkoop van de Goede Herderkerk en het vervolgens aanpassen van 't Kruispunt.

In dit stukje gaat het over hoe we een gebouw moesten afstoten. In de volgende ZKLANK komt dan het verhaal over de verbouwing.

Bron is een stapel zelf bewaarde kerkbladen.

Het is 1991, we zitten in het tijdperk Elkerbout/Thijs. Op de achterkant van ZKLANK staat dat ds. Elkerbout werkzaam is in het gebied ten oosten van de Kleine Dommel, inclusief Mierlo, en ds. Thijs ten westen van de Kleine Dommel.

Net begonnen met de profeet Amos zie ik een vergelijkbare tijdsaanduiding: 'toen Uzzia in Juda regeerde en Jerobeam koning was in Israël'. Nou ja, met dit verschil dat predikanten niet regeren. In ons type kerk is dat natuurlijk de kerkenraad!

Na jaren praten heeft onze kerkenraad in maart 1991 besloten dat één van de gebouwen verkocht zal worden en in september staat in ZKLANK dat dit seizoen duidelijk moet worden welk gebouw dat zal zijn.

Er is al een commissie geweest die alle aspecten die van belang zijn voor ons kerkelijk leven op een rijtje heeft gezet. Het is een lijst geworden met 32 aspecten en hun gewichten A, B of C. A betekent 'dringend gewenst, B = gewenst en C = tamelijk belangrijk.

Nu komt er een tweede commissie die gaat bekijken in welke mate elk van de gebouwen voldoet aan die gezichtspunten.

Dan komt nog een inspraakronde, een gemeentevergadering in november. Daarna kan de kerkenraad, die uiteindelijk verantwoordelijk is, een beslissing nemen.

Wim van der Weel schrijft een impressie van de gemeenteavond op 13 november. Meer dan 100 belangstellende gemeenteleden krijgen eerst een somber verhaal over de financiële situatie, voornamelijk veroorzaakt door het in de laatste jaren stelselmatig achterblijven van de vaste vrijwillige bijdragen. De conclusie is dan ook dat aan verkoop van een gebouw niet is te ontkomen. De Beheerstichting geeft een overzicht van de aanpassingen die elk van de kerkgebouwen dient te ondergaan om als overgebleven gebouw te beantwoorden aan de vereiste primaire functies.

Vervolgens krijgt de gemeente de gelegenheid haar mening te geven. Dat wordt natuurlijk een waaier aan invalshoeken. Uit de zaal komt ook de vraag om de voorkeur van de aanwezigen te peilen: 37 zijn voor behoud van de Goede Herderkerk, 56 voor 't Kruispunt, 24 heeft geen mening.

Maar deze peiling heeft geen echte waarde, is hooguit interessant. Wel wordt duidelijk dat de kerkenraad binnenkort voor een moeilijke keuze staat.

dec. 1991: Commissie 2 heeft de gebouwen getoetst aan het functieprofiel en brengt daarover verslag uit in de kerkenraad. Geen duidelijke voorkeur, geen der beide gebouwen is echt ideaal. De score is aanmerkelijk minder dan de maximaal haalbare 160 punten: Goede Herderkerk 87 punten, 't Kruispunt 100 punten.

jan. 1992: De kerkenraad neemt een definitieve beslissing over de kerkgebouwen. Welk gebouw gaat men na jarenlang wikken en wegen verkopen? De 33 stembriefjes worden voorgelezen: 15 voor behoud van de Goede Herderkerk, 17 voor behoud van 't Kruispunt, 1 stem geen voorkeur. De voorzitter merkt op: De teerling is geworpen. Er zijn geen winnaars en geen verliezers, wij allen hebben verloren, het is ons niet gelukt om onze twee gebouwen te behouden.

De Beheerstichting krijgt opdracht een koper voor de Goede Herderkerk te vinden.

Dat verkoopproces gaat helaas niet zo snel als men zou willen. Er is weinig nieuws te melden. Er zijn nog wel steeds kerkdiensten in de Goede **Herderkerk**

maar daar komt op 1 aug. 1993 een einde aan, als één van de vele bezuinigingen.

In september 1993 vermeld de impressie uit de kerkenraad dat de verkoop niet naar wens verloopt, het is lastig. In oktober sluit de Beheersraad daarop aan: het gaat eigenlijk helemaal niet! Er is van alles geprobeerd, zonder resultaat. De Beheerstichting gaat nu aan de kerkenraad voorstellen om haar besluit van 6 januari 1992 te herzien: Verkoop Kruispunt in plaats van verkoop Goede Herderkerk.

Gezien de ongunstige vooruitzichten neemt de kerkenraad dit voorstel over. Op 17 november volgt nog een gemeentevergadering.

De heer Middelkamp schetst in die bijeenkomst het verkoopproces van de afgelopen anderhalf jaar. Somber, vandaar het voorstel om ook 't Kruispunt in de verkoop te doen. Maar er zijn nog een paar serieuze belangstellenden voor de GHK, dus wie weet.

De kerkenraad besluit in feb. 1994 om een tweede collecte in te stellen om het financiële tekort nog wat te beperken.

april 1994: Heugelijk nieuws, er is een koper voor de Goede HerderKerk! De kerkenraad heeft unaniem besloten akkoord te gaan met het door bouw- en ontwikkelingsmaatschappij Woonveste te Mierlo uitgebrachte bod. De kerk, exclusief inventaris, orgel en torenklok zal worden verkocht voor 500.000 gulden.

Er wordt een informatieavond gepland op 9 mei en een afscheidsdienst in de GHK op zondag 15 mei. Op zaterdag 21 mei is er nog een boedelverkoop van overtollige spullen.

Bij die verkoop hebben wij zelf nog een bankje gekocht dat we thuis gebruiken als bijzettafel. Er zijn trouwens veel spullen uit de GHK naar 't Kruispunt gekomen. Op onderstaande foto van het podium van de GHK herkent u vast een en ander. Meer daarover de volgende keer.

Hoofdstuk 8

We starten weer even bij de informatieavond op 9 mei 1994 over de definitieve verkoop van de Goede Herderkerk. 500.000 gulden lijkt een mooi bedrag maar reken je niet rijk. Na aflossen van de schulden en hypotheek, aanvulling van de fondsen en renovatie van 't Kruispunt zal er ongeveer 50.000 gulden overblijven. Wat betreft de spullen uit de GHK: de preekstoel, liturgietafel en het doopvont zullen in 't Kruispunt geplaatst worden. De torenklok wordt opgeslagen zodat mogelijk in de toekomst een klokkentoren gebouwd kan worden. Het wordt door deskundigen afgeraden het orgel uit de GHK in 't Kruispunt te plaatsen. Beter is beide orgels te verkopen en één nieuw orgel aan te schaffen.

Het verhaal van het orgel kantelt al in juni, er zijn andere deskundigen geraadpleegd. Na een uitgebreide discussie besluit de kerkenraad om het orgel van de GHK toch te herplaatsen in 't Kruispunt en het huidige orgel daar te verkopen. Er zit ook een financiële gedachte achter: de kosten van restauratie en verplaatsen kunnen ongeveer betaald worden met de verwachte opbrengst van het Kruispunt-orgel. Een kwestie van gesloten beurzen dus.

De eerste fase van de aanpassingen in 't Kruispunt start in oktober, Kees Bütcher geeft een toelichting. In de kerkzaal komen er gipsplaten tegen het plafond en de muren worden geschilderd. Dit ter verbetering van de akoestiek. Maar eerst moeten er leidingen worden aangebracht. Voor extra verlichting, een balk met schijnwerpers gericht op het podium. Er komt een nieuwe geluidsinstallatie met luidsprekers aan het plafond en een zendermicrofoon. Ook maakt men een ringleiding in de muur voor slechthorenden.

Het is de bedoeling dat het meeste door vrijwilligers gedaan gaat worden. Je kunt je opgeven bij de heren Bouman en Middelkamp. Streven is om vóór de kerst klaar te zijn.

En ja, einde van de week steeds weer opruimen om de zondagse kerkdienst mogelijk te maken.

In november zijn er al zo'n 40 vrijwilligers die meehelpen. Men is begonnen met het leidingennet. De bedieningsknoppen voor het licht komen bij elkaar in de hoek van de koster, de versterker komt achter het orgel dus er zijn nogal wat bedradingen te trekken.

JAARGANG 27
NUMMER 6
26 NOVEMBER 1994

2 KLANK

EVANGELISCHE KERKENGEMEENSCHAP GELDROP

De plannen zijn ondertussen ook aangepast: er komen geen gipsplaten tegen het plafond maar houten schroten, die vooraf gelakt moeten worden.

Details hoor ik van Herman Middelkamp. Fijn, een toelichting van iemand die erbij was!

Elke keer werd er een partij op maat gezaagde schroten van houthandel Delen gehaald, destijds onze overburen. Steeds voor één vak tussen de balken. Het lakken werd in de Wiekslag gedaan. Veel werk, het moest twee keer!

In december zijn de effecten van de aanpassingen al goed te merken. De kerkzaal is zowel akoestisch als visueel sterk veranderd. Kees Büthker noteert een paar reacties: 'boven verwachting, niet te geloven, fantastisch!' Ook de koren die oefenen in de kerkzaal, cantorij en Melodia, zijn zeer positief.

Er wordt nog nagedacht welke kleur de tweede laag verf op de muren moet krijgen.

Herman vertelt dat er een paar proefvlakken met verschillende tinten wit gemaakt zijn in het stookhok, Inderdaad, die zijn daar nog steeds te zien!

Na een adempauze gaat men in januari 1995 weer verder met verven van de muren. Met de lichtste tint wit van de proefvlakken, 80% bleek daar voorkeur voor te hebben. Het gaat verrassend snel: in één week klaar! Dat komt vooral omdat er nu verfrollers gebruikt kunnen worden. Kozijnen worden geschilderd en voor de ramen worden lamellen aangebracht.

Het Kruispunt-orgel is verkocht voor gebruik in een kapel in Maarn, het wordt afgebroken en op 29 januari daar naar toe getransporteerd. Voor het orgel uit de GHK is een podium nodig van 60 cm hoog. Het bestaande podium wordt uitgebreid over de hele breedte met dus een trede erbij in de orgelhoek. Daardoor vervallen er 15 zitplaatsen. De opbouw van het orgel kan eind februari beginnen.

In maart is de harmonica vouwwand gesloopt en is een nieuwe wand bestaande uit 8 panelen geplaatst. Het openen van de wand gaat wel iets minder eenvoudig maar is in ongeveer 5 minuten te doen. Gelukkig is er een deur in het middenpaneel zodat ook op die manier de zaal goed toegankelijk blijft.

Alle stoelen zijn schoongemaakt, een hele klus die gepaard ging met veel water, zeep, boenen en soms natte kleren.

De opbouw van het orgel gaat gestaag door. Een aantal pijpen moet eerst gereviseerd worden en het intoneren neemt ook nog ongeveer 2 weken in beslag.

Een open huis wordt alvast aangekondigd: vrijdag 21 april, van 17.00 tot 19.30 uur.

Nog wat laatste puntjes in de eerste weken van april. Het plaatsen en afregelen van de geluidsinstallatie, er komt een coating op de vloer om stuiven tegen te gaan en er wordt tapijt op het podium gelegd.

Aan het open huis heb ik ook nog een persoonlijke herinnering. Er was een expositie van de Bergense kunstenaar Kees de Kort over Amos. Mijn vrouw kocht spontaan een zeefdruk van een van de werken en dat hangt sindsdien in de huiskamer.

Pas in oktober 1995 lees ik weer iets over de verbouwing in een stukje van Kees Bùthker. 'De gerenoveerde kerkzaal is inmiddels een aantal maanden tot volle tevredenheid in gebruik. We zijn er eigenlijk al zo aan gewend dat er nauwelijks over gesproken wordt'.

Hij kondigt nog wel het maken van een invalidentoilet aan. Dat zal uiteindelijk in het voorjaar van 1996 afgerond worden.

In de 25 jaar daarna is er natuurlijk ook nog van alles veranderd aan en in het gebouw. Maar dat valt vooral onder de noemer 'onderhoud': schilderwerk, dak reparaties, een nieuwe verwarmingsketel, enz. Maar zo nu en dan zijn er nieuwe elementen. Bijvoorbeeld het beamen van teksten op de muur. Behalve aanschaf van de elektronica is daarvoor ook de muur achter het podium gestuukt en gewit. Toen er tijdens de pandemie online-diensten gewenst waren is er een video-installatie opgetuigd. Ook weer met behulp van veel vrijwilligers. Elke dienst twee technische mensen m/v die beamer en camera's bedienen. Zo blijft een gebouw bij de tijd.

Wat wordt de volgende uitdaging?

